

GABRIELLE PETIT, NA HET WEESHUIS... SPIONNE VOOR HET VERZET

Gabrielle Petit werd in 1893 geboren in Doornik. Na de dood van haar moeder in 1902 werd zij door haar vader in een weeshuis ondergebracht. Op haar zestiende trok zij naar Brussel waar zij werk vond als dienstje, kindermeid, winkelmeisje en serveerster.

Kort voor het uitbreken van de 1ste Wereldoorlog verloofde zij zich met Maurice Gobert. Toen deze naar het front vertrok, meldde Petit zich als vrijwilligster bij het Rode Kruis. Vervolgens nam zij contact op met de Engelse inlichtingendienst. Na een spoedcursus in Londen werd zij teruggestuurd naar Vlaanderen om spionageactiviteiten te verrichten in de streek tussen Ieper en Maubeuge en daarbij vooral de troepenbewegingen van de Duitsers in kaart te brengen. Daarnaast hield zij zich bezig met de verspreiding van het illegale blad *La Libre Belgique*, het opzetten van een ondergrondse postdienst en het smokkelen van mannen over de Nederlandse grens.

Toen zij haar verloofde hielp te vluchten naar Nederland, zodat hij zich via Engeland weer bij het Belgische leger aan de andere kant van het front kon voegen, werd zij in Folkestone geworven door de Britse inlichtingendienst *Wallinger London*. In Engeland kreeg ze een korte opleiding die haar moest voorbereiden op spoorwegspionage. Als spionne werkt Gabrielle in de streek tussen Ieper en Maubeuge, waarbij ze zich voortdurend in vijandelijk gebied waagt en zich vaak per trein verplaatst. Ze geeft de Duitse troepenbewegingen aan de Engelsen door en verandert daarbij regelmatig van vermomming. Nu eens een kindermeisje, dan als handelsreiziger of dagbladverkoopster onder de schuilnaam *Legrand* (de grote, het omgekeerde van haar echte naam). De rapporten schreef ze op kleine blaadjes zijdepapier die ze in haar kleding verstopte.

Dankzij Gabrielle Petit weten de Britten exact hoeveel vijandelijke troepen er te verwachten zijn, want haar informatie is zeer precies. Gabrielle werkt ook nog als koerierster voor het clandestiene dagblad *La Libre Belgi-*

que, en voor de ondergrondse postdienst *Mot du Soldat*. Ze helpt bovendien om een vluchtroute naar Nederland op te zetten.

Maar wat Gabrielle Petit noch de *British Intelligence Service* weten, is dat de Duitsers al vrij snel op het spoor zijn gekomen van de activiteiten van de spionne. In juni 1915 werd zij gearresteerd, maar wegens gebrek aan bewijs vrijgelaten.

Op 20 januari 1916 werd zij opnieuw opgepakt dankzij een tip van een verrader. Men vindt bij haar een kleine capsule met haar rapport voor de Britse Inlichtingendienst. Ontkennen is dan uiteraard niet meer mogelijk. Ze opgesloten in de Brusselse Sint-Gillisgevangenis.

Op 3 maart werd zij ter dood veroordeeld. Zij weigerde echter een verzoek om gratie in te dienen. In plaats daarvan schreef zij op de muur van haar cel: "Ik vraag geen genade, om de mof te laten zien dat ik mijn voeten aan hem veeg".

Vroeg in de ochtend van de 1ste april 1916 werd zij uit haar cel gehaald en naar Schaarbeek gebracht. Daar werd zij op de zogeheten Nationale Schietbaan gefusilleerd. Een blinddoek had zij geweigerd. Ze is dan nog maar pas 23 jaar geworden.

Nog vóór de wapenstilstand op 11 november 1918 werd zij door het Nationaal Syndicaat van Handelsbedienden al als voorbeeld gesteld voor anderen vanwege haar moed, vaderlandsliefde, haar waardige houding en haar doodsvrechting. Maar haar verheffing tot nationale heldin, tot de Belgische *Jeanne d'Arc*, tot een nationaal symbool volgde pas na het einde van de oorlog. De cel in Sint-Gillis waar ze heeft vastgezeten, heeft een tijd als bedevaartsoord dienst gedaan.

Op 27 mei 1919 werd haar lichaam opgegraven en twee dagen later samen met twee andere geëxecuteerden, *Aimé Smekens* en *Matthieu Bodson*, "glorierijke aanhalingstekens rond de naam van Gabrielle Petit", aldus een krant, onder overweldigende belangstelling herbegraven op de begraafplaats van Schaarbeek. Prominent aanwezig die dag was koningin *Elisabeth* die de Orde van *Leopold* spelde op de vlag die over de kist lag gedrapeerd.

Uiteraard verdiende de heldin van eenvoudige komaf een

groots monument.

Beeldhouwer, Egide Rombaux, kreeg de eervolle opdracht een beeld te maken. Op 21 juli 1923, de nationale feestdag, werd het beeld op het deftige Place Saint-Jean te Brussel onthuld in aanwezigheid van koningin Elisabeth, prinses Marie-José, en de Franse ambassadeur die Petit ter plekke onderscheidde met het Légion d'Honneur.

Bij de ceremonie zong een koor van zevenhonderd kinderen de Brabançonne.

Wonder boven wonder werd het standbeeld tijdens de 2de W.O. gespaard door de Duitsers, opmerkelijk omdat de Duitsers talrijke gedenktekens ter nagedachtenis van 1914-1918 hebben vernietigd. Ook haar graf op het kerkhof van Schaarbeek bleef ongemoeid zij het dat de laatste vier regels van de inscriptie op de grafsteen, ICI REPOSE L'HÉROÏNE NATIONALE GABRIELLE PETIT, FUSILLÉE PAR LES ALLEMANDS, werden uitgewist.

Het standbeeld op het Sint Jansplein te Brussel geeft dat ultieme moment goed weer. Met gebalde vuisten en geheven hoofd kijkt Gabrielle Petit het Duitse executiepeloton in de ogen. Ze heeft de blinddoek geweigerd. De tekst op de sokkel zegt dat : "... ik zal hen tonen hoe een Belgische vrouw weet te sterven." Eveneens te lezen zijn haar legendarische laatste woorden: "Vive la Belgique! Vive le ..." - de schoten vielen voor ze "Roi" kon roepen.....

(Bronnen: G-Geschiedenis.eu - Wikipedia)